

Strzyżowice, dnia 21.06.2016 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12 a
00-918 Warszawa

Skarżąca:

M Sp. z o.o. z siedzibą w T , adres siedziby: ,
reprezentowana przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, radcę prawnego Marlenę
Szaflarską z Kancelarii Radcy Prawnego Marlena Szaflarska (nr KT 3204),
42 - 575 Strzyżowice, ul. Belna 20 a.

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając jako pełnomocnik wyznaczony z urzędu dla skarżącej – M Sp. z o.o.
z siedzibą w T (postanowienie Sądu Rejonowego w Tychach Wydział Cywilny z
dnia .04.2016 r. – sygn. akt o ustanowieniu pełnomocnika dla M Sp.
z o.o. oraz pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w K z dnia .05.2016 r. o
wyznaczeniu pełnomocnika z urzędu - w załączeniu), na podstawie art. 79 Konstytucji
RP oraz art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym
(Dz. U. z 2015 r. poz. 106 z późn. zm.), w imieniu MKS Sp. z o.o. zaskarżam:

1) art. 123 § 2 i art. 117 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania
cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) w związku z art. 66 ust. 3 ustawy z dnia
25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 106 z późn. zm.),
w zw. z art. 45 ust. 1 i z art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w
jakim przyznaje referendarzowi sądowemu prawo do orzekania w przedmiocie
przyznawania prawa do pomocy prawnej z urzędu do sporządzenia skargi
konstytucyjnej oraz w zakresie, w jakim rozstrzygnięcie o przyznaniu pełnomocnika z

urzędu referendarz sądowy może uzależnić od istnienia bądź nieistnienia przesłanek do wniesienia skargi konstytucyjnej;

2) art. 66 ust. 3 z ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 106 z późn. zm.) w związku z art. 123 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 45 i art. 188 pkt 5 Konstytucji w zakresie, w jakim przyznaje prawo do badania istnienia przesłanek do wniesienia skargi konstytucyjnej osobom niebędącym sędziami Trybunału Konstytucyjnego;

3) art. 398²³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U z 2014 r. poz. 101, ze zm.) w związku z art. 66 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 106 z późn. zm.), z art. 78 i 176 ust. 1 Konstytucji w zakresie, w jakim przewiduje, że od orzeczeń wydawanych przez referendarzy sądowych, co do przyznawania pomocy prawnej z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej nie przysługuje prawo do odwołania się do sądu II instancji.

Jednocześnie wnoszę o zwrot kosztów postępowania na rzecz skarżącej, w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, przy czym oświadczam, że koszty te, nie zostały opłacone ani w części, ani w całości.

Podstawy skargi konstytucyjnej

Postanowieniem wydanym w dniu grudnia 2015 r. referendarz sądowy Sądu Rejonowego w T Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt oddalił wnioski skarżącej w zakresie ustanowienia dla skarżącej nowego pełnomocnika wyznaczanego z urzędu. Skarżąca wyjaśnia, iż żądała ustanowienia nowego pełnomocnika celem złożenia skargi konstytucyjnej, gdyż uprzednio wyznaczony pełnomocnik wydał opinię o niezasadności składania skargi konstytucyjnej. Z rzeczoną opinią skarżąca nie zgadzała się i z tego względu, mając jeszcze termin do złożenia skargi konstytucyjnej wносиła o ustanowienie innego pełnomocnika. Na wskazane postanowienie w dniu grudnia 2015 r. skarżąca złożyła skargę (omyłkowo nazywając pismo „zażaleniem na postanowienie”) zarzucając referendarzowi między innymi przekroczenie uprawnień. Prawomocnym postanowieniem wydanym w dniu lutego 2016 r. przez Sąd Rejonowy w T Wydział Cywilny, doręczonym skarżącej w dniu 22 lutego 2016 r., Sąd utrzymał w mocy postanowienie wydane w dniu grudnia 2015 r. przez referendarza sądowego Sądu Rejonowego w T Wydział Cywilny. Sąd wskazał również, iż postanowienie jest niezaskarżalne.

Zdaniem strony skarżącej, na skutek wydania przez Sąd Rejonowy w T wskazanych wyżej orzeczeń, naruszone zostały jej konstytucyjne prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, o których stanowi przepis art. 45 ust 1 Konstytucji RP, a ograniczenia takie zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Skarżąca twierdzi, że żadne z tych okoliczności w jej sprawie nie zachodzą. Ponadto, naruszona została podstawowa zasada postępowania sądowego określona w Konstytucji RP, a mianowicie zasada dwuinstancyjności postępowania, która wyrażona została w art. 78 (ogólne wyrażenie zasady dwuinstancyjności) oraz 176 ust. 1 Konstytucji RP. Na skutek wydanego postanowienia Sądu Rejonowego w T skarżąca nie może złożyć skargi konstytucyjnej – co jest jej konstytucyjnym prawem. Ponadto, zdaniem skarżącej, przepisy art. 123 § 2 i art. 117 § 3 k.p.c. oraz art. 66 ust. 3 ustawy o Trybunale konstytucyjnym naruszają jej prawo do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej i rozpoznania sprawy przez właściwy sąd, a także prawo do merytorycznego zbadania zasadności skargi konstytucyjnej przez sędziów Trybunału, a także prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej. Skarżąca wskazuje, iż wymienione przepisy przyznają prawo do rozpoznania wniosku o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej referendarzom sądowym, którzy nie są zawodowymi sędziami, uprawniają ich one także do badania zasadności wniesienia skargi konstytucyjnej. Zdaniem skarżącej niezgodny z Konstytucją stan prawny tj. z art. 188 ust. 6 Konstytucji, w którym pod pretekstem odwoływania się do sytuacji materialnej strony, referendarz sądowy orzeka o dopuszczalności wniesienia skargi konstytucyjnej.

Z kolei art. 398²³ k.p.c. według skarżącej tworzy stan prawny, w którym środek odwoławczy od orzeczenia referendarza Sądu Rejonowego rozpoznaje ten sam Sąd Rejonowy, co narusza istotę prawa do dwuinstancyjnego rozpoznania sprawy przez dwa odrębne i niezależne od siebie Sądy, z których Sąd rozpatrujący odwołanie powinien być instancyjnie wyższy od pierwotnie rozpoznającego sprawę. Wskazany przepis jest zatem niezgodny z zasadą sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez niezawisłe Sądy oraz przewidzianą w niej gwarancją co najmniej dwuinstancyjnego postępowania.

Skarżąca wyjaśnia, że postanowienie wydane w dniu lutego 2016 r. przez Sąd Rejonowy w T Wydział Cywilny jest orzeczeniem ostatecznym i niezaskarżalnym (na co wskazał sam Sąd Rejonowy w T w pouczeniu), gdyż zostało wydane przez Sąd II Instancji, od którego nie przysługuje skarżącej żaden środek odwoławczy. W przedmiotowej sprawie skarżącej nie przysługiwał również nadzwyczajny środek odwoławczy jakim jest skarga kasacyjna, gdyż zgodnie z art. 398¹

Cywilny, postanowieniem z dnia lutego 2016 r. utrzymał w mocy postanowienie wydane w dniu grudnia 2015 r. przez referendarza sądowego.

Zdaniem skarżącej wydanie opinii przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu o niezasadności sporządzania skargi konstytucyjnej nie może ograniczać praw i wolności obywatela wskazanych w Konstytucji, natomiast przepisy art. 117 § 5 i art. 123 k.p.c. w zw. z art. 66 ust. 3 z ustawy o TK nie mogą dawać referendarzowi sądowemu, który nie jest zawodowym sędzią możliwości merytorycznego badania zasadności wnoszenia skargi konstytucyjnej. Narusza to bowiem prawo skarżącej do możliwości korzystania z procedury sądowej i rozpoznania sprawy przez właściwy sąd, prawo do merytorycznego zbadania zasadności skargi konstytucyjnej przez sędziów Trybunału, a nie referendarzy sądowych, a także samo prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej. Co więcej, skarżąca twierdzi, że art. 123 § 2 k.p.c. stoi w sprzeczności z art. 66 ust. 3 ustawy o TK, gdyż przepis ten zakłada obowiązek rozpoznania wniosku strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej przez niezawisły i bezstronny Sąd, a nie przez urzędnika sądowego jakim jest referendarz. Tylko i wyłącznie rozpoznanie sprawy przez Sąd, to jest przez osobę mającą status niezawisłego organu władzy sądowniczej, która zagwarantuje prawidłowy i merytoryczny poziom rozpoznania wskazanego wyżej wniosku strony o pomoc w skorzystaniu z jednego z fundamentalnych praw konstytucyjnych.

Skarżąca twierdzi, iż Sądy oraz referendarze sądowi w oparciu o zaskarżone przepisy, w przypadku składania środka odwoławczego w postaci zażalenia na postanowienie o odmowie ustanowienia kolejnego pełnomocnika (jeżeli pierwszy z pełnomocników złożył opinię o braku zasadności składania skargi konstytucyjnej) w celu złożenia skargi konstytucyjnej, są upoważnieni do merytorycznego badania rzeczonych opinii. Działanie takie powoduje naruszenie gwarancji konstytucyjnej określonej w art. 45 ust. 1 Konstytucji, tj. prawa do sądu oraz art. 188, który upoważnia Trybunał Konstytucyjny do badania zasadności wnoszonych skarg konstytucyjnych. W związku ze zmianą ustawy o Trybunale Konstytucyjnym w 2015 r. oraz stanowiskiem samego Trybunału Konstytucyjnego przedstawionym w postanowieniu wydanym w dniu 21 października 2015 r., Sygn. akt Ts 367/14 wskazał, że *„o ile możliwość wnioskowania o zwolnienie od obowiązku zastępowania strony w postępowaniu zostało zastrzeżone wyłącznie dla pełnomocnika, o tyle strona może wnosić o stwierdzenie przez Sąd, że przygotowana przez pełnomocnika opinia nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności (...) jednocześnie ma możliwości wypowiedzenia stosunku pełnomocnictwa”*, co jak wskazał w dalszej części Trybunał, oznacza iż może domagać się ponownego rozpoznania wniosku o ustanowienie pełnomocnika. Jak wynika z przedmiotowego uzasadnienia wniosek *„o zmianę pełnomocnika”* w świetle ustawy o

Trybunał Konstytucyjny jest formą wypowiedzenia pełnomocnictwa. Z tej przyczyny jest więc formą wniosku o ustanowienie nowego pełnomocnika. Mając powyższe na względzie podnieść należy, iż obowiązkiem Sądu Rejonowego powinno być rozpoznanie wniosku skarżącej przez pryzmat posiadania lub nieposiadania przez skarżącą środków finansowych w zakresie umożliwiającym ustanowienie pełnomocnika z urzędu – w trybie wskazanym dla rozpoznania wniosku o ustanowienie pełnomocnika, a nie badanie merytoryczne zasadności wnoszenia skargi konstytucyjnej. Takie uprawnienia, zgodnie z art. 188 posiadają jedynie Sędziowie Trybunału Konstytucyjnego. Nie jest rolą Sądu Rejonowego, a tym bardziej referendarzy badanie zasadności wnoszenia skargi konstytucyjnej. Sądy winny weryfikować jedynie zasadność przyznania stronie pełnomocnika z urzędu, która nie ma środków, aby samodzielnie opłacić pełnomocnika z wyboru. Z tego względu, Sąd powinien badać wyłącznie fakt posiadania bądź nie posiadania środków materialnych na pokrycie takiego pełnomocnika. Obecny stan prawny umożliwia Sądom ingerencje w kompetencje Trybunału Konstytucyjnego i pozbawia obywateli podstawowej ochrony wynikającej z art. 45 ust. 1 i z art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Odnosząc się do ostatniego z zarzutów, skarżąca wskazuje, że z uwagi na brzmienie art. 398²³ k.p.c. pozbawiona została możliwości weryfikacji orzeczenia wydanego przez referendarza Sądu Rejonowego w T , gdyż zgodnie z kwestionowanym przepisem, taki środek zaskarżenia ocenia ten sam Sąd. Można zatem stwierdzić, że w tym konkretnym przypadku występuje pominięcie prawodawcze, gdyż ustawodawca unormował zagadnienie zażaleń od postanowień wydanych przez referendarzy w sposób niepełny z punktu widzenia wymagań konstytucyjnych. Pominięcie zapisu o możliwości zaskarżenia postanowienia referendarza sądowego do Sądu wyższej instancji narusza konstytucyjne prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, o którym stanowi przepis art. 45 ust 1 Konstytucji RP i narusza podstawowe zasady postępowania sądowego określone w Konstytucji RP, a konkretnie zasadę dwuinstancyjności postępowania, która wyrażona została w art. 78 (ogólne wyrażenie zasady dwuinstancyjności) oraz 176 ust. 1 Konstytucji RP. Niedopuszczalne jest, aby kontrolę instancyjną prowadził względem referendarza sądowego ten sam Sąd, a konkretnie Sędziowie – zwierzchnicy referendarza z tego samego wydziału.

Reasumując, zdaniem skarżącej zakwestionowane w niniejszej skardze przepisy w ich aktualnym brzmieniu umożliwiają Sądom łamanie podstawowych praw obywatelskich zapisanych w ustawie zasadniczej to jest artykułu 78 na podstawie którego każdy obywatel ma prawo do zaskarżania orzeczeń Sądu I instancji, artykułu 79 w związku z którym każdy obywatel ma prawo do złożenia skargi konstytucyjnej, artykułu 45, z którego wynika prawo do sądu, artykułu 176 stanowiącym o co najmniej

